

РЕШЕНИЕ

№ 4654

гр. София, 04.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 81 състав, в
публично заседание на 23.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стоян Тонев

при участието на секретаря Лилия Благоева, като разглежда дело номер **5951** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 от КСО, вр. чл. 145 и сл. АПК, образувано по жалба на М. А. Т., срещу Решение №2153-21-129/16.05.2025г. на Директора на ТП на НОИ С. град, с което е прогласена нищожност на Разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г., с което е постановен отказ по чл. 99, ал.1 от КСО да бъде изменена личната пенсия за ИОЗ на жалбоподателката, оставил е без разглеждане жалба вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. срещу Разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на длъжностно лице по „ПО“ и е прекратил производството по тази жалба.

В жалбата с иска отмяна на оспореното Решение №2153-21-129/16.05.2025г. на Директора на ТП на НОИ С. град и връщане на преписката на Директора на ТП на НОИ С. град за произнасяне по същество. Посочва се, че съгласно Решение № 9100/23.07.2024 г. на ВАС, по адм. д. № 11130/2023 г. лицето отговаря на законовите изисквания по чл.74, ал.3 от КСО за получаване на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Съгласно цитираната разпоредба, лицата с вродени и лицата с придобити трайни увреждания до постъпване на работа придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при една година действителен осигурителен стаж.Същевременно М. Т. е придобила това право много преди датата на поредното заявление от 28.01.2022 год. 1 година. Имало предходни заявления. Формално старите разпореждания на НОИ за отказ не са били отменени, но противоречали на решението на ВАС и нормативните разпоредби и следвало да бъдат преразгледани. Счита се, че НОИ, позовавайки се на съдебното решение следва да провери коя от многобройните молби на Т. е подадена на действителен осигурителен стаж от 1 година, съгласно чл. 74 , ал.3 от КСО и да преизчисли дължимите ѝ, но неизплатени суми за пенсия.

В с.з. жалбоподателката М. А. Т., редовно и своевременно призована се явява лично и с адв. Г.. Поддържат жалбата по изложените съображения. Заявява се претенция за присъждане на разносните по делото.

Ответникът – Директор на ТП на НОИ С.-ГРАД, редовно и своевременно призован, за него се явява главен юрисконсулт П., която оспорва жалбата като а неоснователна и моли да бъде отхвърлено оспорването. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар. Представя писмени бележки. В същите посочва, че разпореждането от 17.01.2025 г. е постановено по Жалба вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. от М. А. Т. за неправилно определена начална дата на личната ѝ пенсия за ИОЗ. По силата на чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ във вр. с ал. 3 от КСО жалби срещу разпореждания за отказ или за неправилно определяне или изменение и спиране на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се подават пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, който се произнася с мотивирано решение: В този смисъл, разпореждането от 17.01.2025 г. на длъжностното лице по ПО. се явява постановено извън регламентираната в чл. 98 от КСО материална компетентността пенсионния орган. Произнасяйки се по жалба по реда на чл. 117 от КСО, длъжностното лице по чл. 98 от КСО е постановило нищожен административен акт предвид липсата на компетентност да разгледа жалбата. По отношение на Разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на длъжностно лице по ПО контролният административен орган правилно е приел, че жалбата в тази ѝ част е просрочена, поради което я е оставил без разглеждане и е прекратил производството по нея касателно разпореждането от 16.08.2024 г. С оглед връченото на 23.08.2024 г. разпореждане, законоустановеният едномесечен срок за обжалването му от М. Т. е изтекъл на 23.09.2024 г. - понеделник, като от 24.09.2024 г. разпореждането е влязло в законна сила като стабилен административен акт с всички произтичащи от това правни последици.

СГП- редовно и своевременно уведомена, не изпраща представител.

Административен съд София – град, Трето отделение, 81 състав, като обсъди доводите на страните и доказателствата по делото, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

На 28.01.2022 год. М. Т. подала заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, към което е приложно ЕР № 1085 от 23.09.2020 год. на ТЕЛК, с което е определена ТНР 100%, дата на инвалидизиране 03.11.2005 год. и срок на инвалидността- пожизнен.

С последващо ЕР № 0559/12.08.2021 г. на ТЕЛК е прието за неоснователно искане на М. Т. за промяна на датата на инвалидизирането ѝ. След обжалване на ЕР № 0559/12.08.2021 г. на ТЕЛК е постановено ЕР № 2097 от 02.12.2021. на НЕЛК – л.23, с което оспореното ЕР на ТЕЛК е потвърдено, вкл. в частта на определената с него дата на инвалидността - 03.11.2005 г.

С оглед приетото от органите на медицинската експертиза, с Разпореждане № [ЕГН]/19 от 11.03.2022 г. на длъжностно лице по ПО, на основание чл. 74, ал. 1, т. 3 от КСО е разпореден отказ за отпускане на исканата лична пенсия за ИОЗ при зачетен осигурителен стаж от датата на инвалидизиране (03.11.2005 г.) - 08 месеца и 27 дни, и след датата на инвалидизиране - 10 години, 5 месеца и 16 дни.

След обжалване на последното разпореждане е постановено Решение № 2153-21- 220 от 01.06.2022 г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което жалбата срещу разпореждането от 11.03.2022 год., с което е постановен отказ да и бъде отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, тъй като лицето не отговаря на законовото изискване по чл.74, ал.1, т.3 от КСО е оставена без уважение като неоснователна и което е обжалвано по съдебен ред.

Във връзка с обжалването на Решение № 2153-21-220/01.06.2022 г. на Директора на ТП на НОИ, е постановено Решение № 5833/06.10.2023 г. на АССГ, по адм. д. № 6972/2023 г., с което Решение № 2153-21-220/01.06.2022 г. на Директора на ТП на НОИ, С. - град е отменено и преписката е върната на длъжностно лице по ПО за ново произнасяне. АССГ е прел, че в конкретния случай към датата на подаване на заявлението лицето има действителен осигурителен стаж в размер на 11 години. Изведен е извод, че лицето отговаря на законовите изисквания по чл.74, ал.3 от КСО за получаване на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Решение № 5833/06.10.2023 г. на АССГ, по адм. д. № 6972/2023 г. е оставено в сила с Решение № 9100/23.07.2024 г. на ВАС, по адм. д. № 11130/2023 г.

Междувременно, със Заявление вх. № 2112-21-4154/07.12.2022 г. М. Т. е поискала лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване - ИОЗ, с приложено ЕР № 1781 от 08.11.2022 на ТЕЛК с определена нова датата на инвалидизиране - 08.11.2022 г.- дата на заседанието. В тази връзка, с разпореждане от 10.01.2023 г. е отпусната лична пенсия за ИОЗ на жалбоподателката, считано от 08.11.2022 г. - датата на инвалидизиране.

Постановено е Разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. – л.82, от длъжностното лице по ПО, в която е посочено, че се издава в изпълнение на Решение № 9100/23.07.2024 г. на ВАС, по адм. д. № 11130/2023 г., като е отменено разпореждането от 10.01.2023 г. на длъжностното лице по ПО и всички последващи и е отпусната лична пенсия за ИОЗ на М. Т., считано от 28.01.2022 г. - от датата на подаденото заявление.

Съгласно писмо с изх. № 07-01-177/30.04.2025 г. от директора на Регионално управление, Западен регион на „Български пощи“ АД, л. 102 и сл. от делото, препоръчаната пратка с баркод № PS1071017W40Y, с която е изпратено Разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г., е получена лично от М. Т. на 23.08.2024г., което е удостоверено с подписа ѝ - в документ-опис образец 242Е, с вписване: „М. Т. лично"-приложено.

Със заявление № 1023-21-1850/27.09.2024 г.(л.88) за изплащане на неполучена пенсия и добавки към нея М. Т. е поискала преизчисляване на пенсията си съгласно новата дата на инвалидизиране, определена от ВАС, както и изплащане на разликите. По повод на това заявление, което се явява подадено след срока на обжалване на разпореждането от 16.08.2024г., лицето е уведомено с писмо от длъжностното лице по ПО (л.91) за изпълнението на съдебното решение.

С “ жалба“ вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г.(л.92) М. Т. е посочено, че е повод полученото писмо на длъжностното лице по ПО (във връзка с разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г.) и има претенция „да бъде обезщетена със задна дата“. В тази връзка е постановено Разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г.- л.94, с което е постановен отказ да бъде изменена личната пенсия за ИОЗ на жалбоподателката, поради непредставени от същата нови доказателства.

С жалба от 25.03.2025 г. (л.99) М. Т. е обжалвала разпореждането от 17.01.2025 г. като е доразвила аргументите си, че неправилно е определена началната дата на пенсията ѝ.Посочила е че ВАС е приел, че към датата на подаване на заявлението лицето има действителен осигурителен стаж в размер на 11 години и че отговаря на законовите изисквания по чл.74, ал.3 от КСО за получаване на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Посочила е, че имало няколко стари откази от страна на НОИ. Посочено е, че е налице вродено заболяване и се посочва че към датата на поредното заявление -28.01.2022г. е имала действителен осигурителен стаж в размер на 11 години, при изискуем такъв от 1 година. Формално старите разпореждания на НОИ за отказ не са били отменени, но противоречали на решението на ВАС и нормативните разпоредби и следвало да бъдат преразгледани. Счита се, че НОИ, позовавайки се на съдебното решение следва да провери коя от многобройните молби на Т. е подадена при наличието на

действителен осигурителен стаж от 1 година, съгласно чл. 74 , ал.3 от КСО и да преизчисли дължимите ѝ, но неизплатени суми за пенсия.

Искало се е от Директора на ТП на НОИ С. град да предприеме действия по установяване от кой момент за М. Т. е възникнало право на лична пенсия за инвалидност и тя е заявила такова искане в НОИ, както и да разпорежи определяне на реалния и законосъобразен размер на пенсията от този момент до датата на подаденото заявление. В тази връзка, контролният административен орган е приел, че жалбата е и срещу разпореждането от 16.08.2024г., с което са изпълнени съдебните решения, респективно - с него е определена началната дата на личната пенсия за ИОЗ на жалбоподателката.

С Решение №2153-21-129/16.05.2025г. на Директора на ТП на НОИ С. град по т. 1 е прогласена нищожността на Разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г., с което е постановен отказ да бъде изменена личната пенсия за ИОЗ на жалбоподателката. Прието е, че разпореждането от 17.01.2025 г. е постановено по Жалба вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. от М. А. Т. за неправилно определена начална дата. на личната ѝ пенсия за ИОЗ като по същество се претендира незаконосъобразност на разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. По силата на чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ във вр. с ал. 3 от КСО жалби срещу разпореждания за отказ или за неправилно определяне или изменение и спиране на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се подават пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, който се произнася с мотивирано решение. В този смисъл за разпореждането от 17.01.2025 г. на длъжностното лице по ПО е прието, че се явява постановено извън регламентираната в чл. 98 от КСО материална компетентността пенсионния орган. Произнасяйки се по жалба по реда на чл. 117 от КСО, длъжностното лице по чл. 98 от КСО е постановило нищожен административен акт предвид липсата на компетентност да разгледа жалбата.

С Решение №2153-21-129/16.05.2025г. на Директора на ТП на НОИ С. град по т. 2 и 3 е оставена без разглеждане № 1023-21-2308/17.12.2024 г. на М. Т. срещу разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на длъжностното лице по ПО като просрочена. С оглед връченото на 23.08.2024 г. разпореждане, едномесечният срок за обжалването му от М. Т. е изтекъл на 23.09.2024 г. - понеделник, като от 24.09.2024 г. разпореждането е влязло в законна сила.

Срещу това решение М. Т. е подала жалба да АССГ. Счита, че по начинът по който е подходил Директора на ТП на НОИ С. град липса произнасяне по исканията ѝ.

По делото са приети документите от административната преписка и представените от страните.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния срок, от надлежна страна, срещу подлежащ на оспорване административен акт и е допустима. Разгледана по същество, е основателна.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, предвид правомощието на директора на териториалното поделение на НОИ да разглежда спорове, свързани с отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях, съгласно чл. 117, ал.3, във вр. и чл. 117, ал.1 т.2, б. а КСО, и в предвидената форма.

Вярно е, че съгласно писмо с изх. № 07-01-177/30.04.2025 г. от директора на Регионално управление, Западен регион на „Български пощи“ АД препоръчаната пратка с баркод № PS1071017W40Y, с която е изпратено разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г., е получена лично от М. Т. на 23.08. 2024г., което е удостоверено с подписа ѝ - в документ-опис образец 242Е, с вписване: „М. Т. лично“. Вярно е още посоченото от процесуалния представител на ответника, че съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ във вр. с ал. 2 от КСО обжалването на разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях е в едномесечен срок от получаването им. Предвид преклузивния

характер на срока за обжалване, след изтичането му разпореждането придобива стабилитет. Вярно е така също, че с оглед връченото на 23.08.2024 г. разпореждане, законоустановеният едномесечен срок за обжалването му от М. Т. е изтекъл на 23.09.2024 г. - понеделник, като от 24.09.2024 г. разпореждането е влязло в законна сила като стабилен административен акт.

Така също е вярно, че по силата на чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ във вр. с ал. 3 от КСО жалби срещу разпореждания за отказ или за неправилно определяне или изменение и спиране на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се подават пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, който се произнася с мотивирано решение. Но това не означава, че длъжностното лице по ПО е иззел компетенциите на директора на ТП на НОИ. В това отношение, ръководителят на териториалното поделение на НОИ превратно е тълкувал волята на жалбоподателката - че с „жалба“ вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. се обжалва разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на длъжностно лице по ПО. След това е приел, че оспореното Разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г. на длъжностно лице по ПО представлявало произнасяне жалба срещу разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. и е нищожен административен акт. По този начин ръководителят на териториалното поделение не е отговорил по същество на претенциите на жалбоподателката.

С „жалба“ вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. М. Т. не е посочила да обжалва разпореждане с № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на ДЛ по ПО. Жалбоподателката е отправила претенция „да бъде обезщетена със задна дата“. В тази връзка ДЛ по ПО е приел, че е налице искане по чл. 99 от КСО, съответно с разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г. е отказано изменение на пенсията ИОЗ по реда на чл. 99, ал. 1 от КСО на жалбоподателката.

На първо място следва да се отбележи, че в процесния случай следва да се съблюдават освен общите разпоредби на АПК приложими по отношение на предпоставките за образуване, прекратяване, възобновяване и произнасяне в хода на административните производства, но и тези на Кодекса за социално осигуряване, явяващи се специални към АПК и уреждащи особените производства по процесната материя.

В разпоредбата на чл. 99 от КСО се съдържа специална регламентация относно органа оправомощен да отмени или измени влязло в сила разпореждане, постановено в производство по заявление за отпускане на пенсия за ИОЗ, както и условията, при които е допустимо да се разгледа такова искане по същество. Видно от ал. 1 на чл. 99 от КСО, искането за отмяна или изменение на влязло в сила разпореждане за отпускане на пенсията ИОЗ, следва да се разгледа именно от пенсионния орган, издал съответното разпореждане по чл. 98 от КСО. Следователно е налице материална компетентност на длъжностното лице по ПО, съобразно нормата на 99 от КСО, като не е налице претендирания от Директора на ТП на НОИ - С. град тежък порок на административния акт (на разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г.), обосноваващ негова нищожност. Ръководителят на териториалното поделение на НОИ неправилно е приложил закона, тъй като не е съобразил, че съгласно чл. 99, ал. 1 от КСО пенсионния орган издал съответното разпореждане по чл. 98 от КСО притежава материална компетентност да издаде разпореждането. Съответно, незаконосъобразно по горепосочения начин, и в отклонение с разписаните правила по чл. 117 ал. 3 от КСО, не се е произнесъл по същество по жалбата и исканията на М. Т.

Ето защо процесното решение като постановено при съществено нарушение на административно производствените правила следва да бъде отменено, като делото като преписка се върне за ново произнасяне на Директора на ТП на НОИ - С. град, който мотивирано и след преценка на всички релевантни доказателства да се произнесе жалбата срещу разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г. (което не е нищожно), респективно по претенциите и исканията на жалбоподателката, че съгласно чл. 74 ,

ал.3 от КСО лицата с вродени и лицата с придобити трайни увреждания до постъпване на работа придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при една година действителен осигурителен стаж, а към датата на поредното заявление - 28.01.2022 год., е имала действителен осигурителен стаж в размер на 11 години и са налице предходни заявления за отпускане на пенсията и т.н. , отделен е въпросът дали исканията и претенциите са основателни, но отговор от директора е дължим.

При този изход на делото са основателни претенциите на жалбоподателя за заплащане на разноски. Такива са поискани в о.с.з..Следва да бъдат присъдени разноски в размер на 1200 лв. – равняващи се на 613,55 евро за процесуално представителство. Направеното възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение от страна на ответника е неоснователно.Размерът на възнаграждението е съобразено с фактическата и правна сложност на делото и извършените от процесуалния представител на жалбоподателката действия.

С тези мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на М. А. Т. с [ЕГН] от [населено място], [улица], бл. 6/1/2, съдебен адрес – [населено място], ж.к.“М. 1 „ [улица], ет.2, офис 65- адв. Г., Решение №2153-21-129/16.05.2025г. на Директора на ТП на НОИ С. град, с което е прогласена нищожност на Разпореждане № [ЕГН]/5 от 17.01.2025 г., с което е постановен отказ по чл. 99, ал.1 от КСО да бъде изменена личната пенсия за ИОЗ на жалбоподателката, оставил е без разглеждане жалба вх. № 1023-21-2308/17.12.2024 г. срещу Разпореждане № [ЕГН]/63 от 16.08.2024 г. на длъжностно лице по „ПО“ и е прекратил производството по тази жалба. ВРЪЩА преписката на Директора на ТП на НОИ С. град за ново разглеждане съобразно мотивите на настоящето решение, в едномесечен срок от влизането му в сила.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на М. А. Т. с [ЕГН] от [населено място] сумата от 613,55 евро като разноски по делото.

Решението подлежи на оспорване с касационна жалба пред Върховен административен съд в срок от 14 дни от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: